

VENDÉGEK A TEXTIL- MÚZEUMBAN

Nagyon szeretek textilt festeni. Csak úgy, cél nélkül, és az már csak hab a tortán, ha egy festett anyagom valamire használni is tudom. Ha meghallom, hogy valahol valaki számomra új textilfestő technikát tanít, akkor rögvest jelentkezem. Most júniusban azonnal regisztráltam, ahogy megtudtam, hogy a Textilmúzeumban egy angol hölgy,

Jane Callender a shiboriról fog vetített képes előadást tartani. Erről a technikáról mindössze annyit tudtam, hogy kisebb anyagokat nagy uborkásüvegekre, több méteres anyagokat vízvezetékcsövekre tekerve festik meg. Ha az égiek áldása volt a munkán, akkor az eredmény gyönyörű mintás darab, ruhaanyag, függöny, stb. varrásához való. Két ilyen szépség látható a céh honlapján a tanfolyamok között (Textilfestés Tiszaújvárosban). Sajna a szerencse a kezdőknek valóban szükséges, mert láttam már olyat is, amit nem lehetne kitenni az ablakba.

A Textilmúzeumba belépve a recepciónál kellemes csalódás ért. Jane két asztalon és egy állványon éppen kis kiállítást rögtönzött, és láttam, hogy a csodaszép munkái nem csövön készültek, hanem varrt, kötözött és hajtogatott darabok.

Az előadáson hamarosan megtudtuk, hogy a shibori szó japán, jelentése összehúzás, csavarni, kinyomni és Japánban többféle, többnyire kötözéssel festéses technikát neveznek így. Jane munkái általában varrással vannak összehúzva, és indigó festékkel színezettek. Egy képen bemutatta a kertjének egy szeletkáját, ahol kis üvegházban maga termeli az indigót.

Az előadás első fele az indigófestésről szólt, az ókortól napjainkig.

Alapvetően két csoportba sorolhatók az indigóval festett textíliák: egyik részük shibori jellegűek, a másik részük, mint a nálunk meghonosodott kékfestő is, valamilyen nyomó technikával kapják a mintázatukat. Az más lapra tartozik, hogy az indigó festékek egyre kevesebb köze van az indigóhoz, mint növényhez. Közép-Európában már a középkorban szántóföldi méreteken termelt csülleget használták, és már a XIX. század közepén megjelentek a mesterséges indigó színezékek. Jane még a kötésük kémiaját is elmagyarázta. Rengeteg képet vetített ázsiai és afrikai műhelyekről, festő emberekről, festőedényekről, stb. Az előadás második fele szólt valójában a shiborival készült textilekről, sajna a technikák bemutatása nélkül. Éppen csak felvillantott néhány képet, amelyeken az anyag festésre előkészítve behúzott 3D állapotban volt. Majd rengeteg szép shibori textilt és illetve belőlük készült ruhadarabokat, textilképeket vetített. A sorozatot japán munkákkal kezdte. Nem csoda, Japánban ennek a technikának 500 éves hagyománya van. Itchiku Kubota volt a leghíresebb művésze, aki az Edo-korban élt, és kimono festéshez fejlesztett ki egy módszert egy másik technikából. Japánban a szokásos shibori nagyobb terű mintáit szokás utólag aprólékos kézi festéssel ellátni. Nemcsak régen használták a shiborival festett anyagokat kimonókhoz, egyéb ruhákhoz, hanem ma is terveznek, varrnak gyönyörű ruhákat, persze modern szabással, a régi technikával festett anyagokból. De nem csak a divat változik, a festés technikája is fejlődik, már nem kimondottan kézi munka, az anyagok előöltését, ráncolását sok helyen már varrógéppel végzik, sőt vannak műhelyek, ahol kilométerszám géppel készítik elő az anyagokat.

A japán textílek után Jane még vetített nekünk kínai és afrikai, főleg ghanai és szenegáli anyagokat és ruhákat is, és így egész közvetlenül kapcsolódott az őt követő John Gillowhoz, aki az afrikai textilekről tartott előadást.

A szünetben megnézegettük Jane munkáit, két készülő darabjának az elővarrását, és meglehetősen vásárolni kis csomagocskákban 1-1 motívum leírását, néhányat sablonnal együtt, Angliában szokásos áron. De két kis mintának nem tudtam ellenállni, és még egy spulni spéci shibori cérnát is vettem. Este itthon el is készült az első varrt shiborim. Illetve reggel az azt hittem, mert amikor kimostam, mint az anyagon szinte semmi sem volt. De a következő kísérletem már biztató volt. Vagy két napot bogarásztam a neten, rengeteg minta, festett ez meg az, de technikai leírásokat, rajzokat csak mutatóban találtam. Kisfilmek is vannak a hálón, főleg kötözött és csőre tekert technikákról. Könyvet, itthon kaphatót egyet találtam, azt is angolul, ez elég drága, de ha szükséges lesz, majd rendelék a tengerentúlról. Momentán úgy érzem, hogy a minták javának elkészítési módja kitalálható, kikísérletezhető, és idén karácsonyra szép sálakat, és terítőket fogok ajándéknak készíteni. Talán stílusosan zöldeket.

*Gelencsérné Lazarovits Klára
Budapest*

Próbálkozásaim

